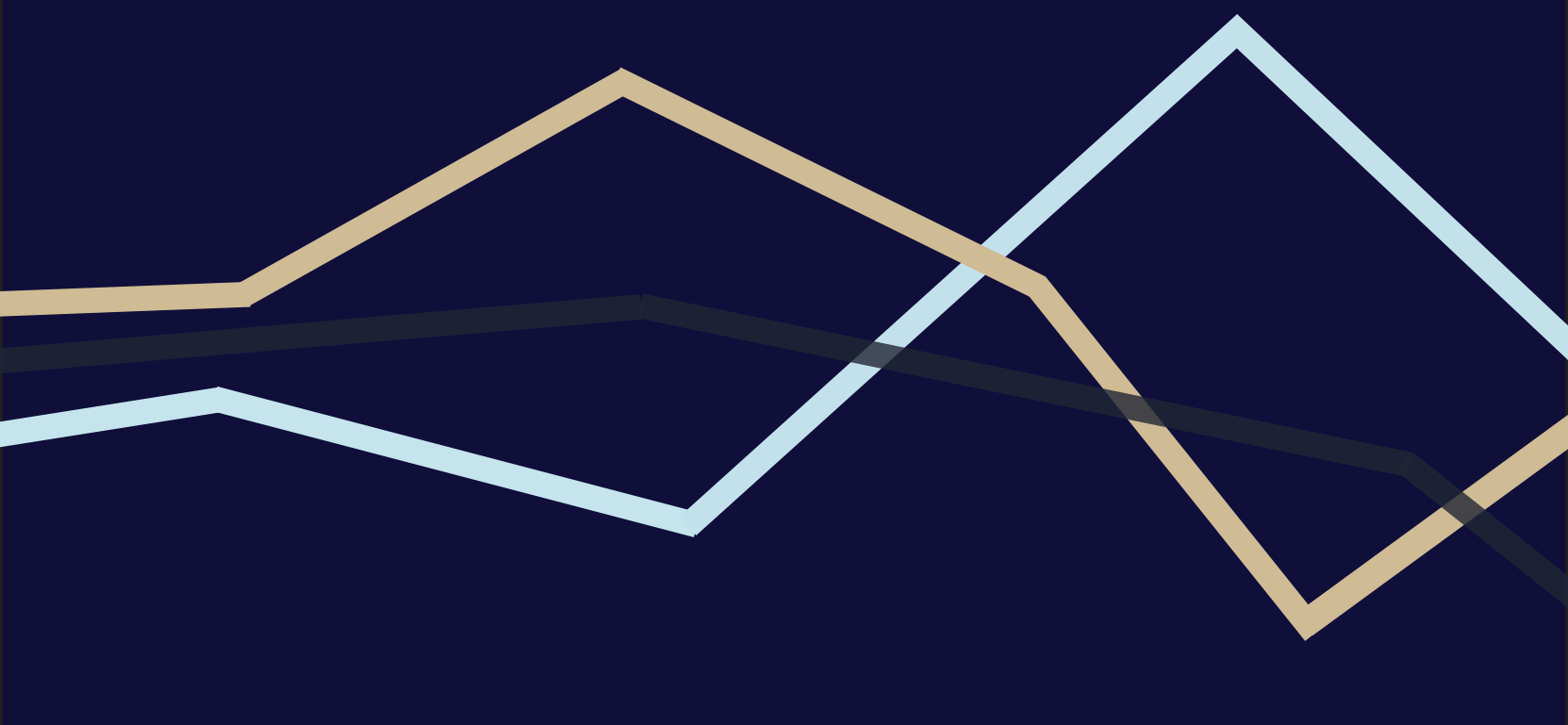

BRANCHE- ANALYSE 2021

FORORD

Efter flere år med positive vækstrater i dansk erhvervsliv kom det til en brat opbremsning i økonomien i starten af 2020. Coronakrisen lukkede store dele af samfundet ned, og tusindvis af medarbejdere blev sendt hjem. Selvom der fortsat er usikkerhed om, hvordan økonomien vil udvikle sig efter krisen, er der tegn på, at dansk økonomi har klaret sig godt – og bedre end frygtet.

For selvom erhvervslivets omsætning og beskæftigelse faldt kraftigt i månederne efter den første nedlukning i marts 2020, skete der en vending i økonomien i forsommeren. Siden maj 2020 er salget for eksempel steget måned efter måned. Samlet set er omsætningen i dansk erhvervsliv kun faldet med 1,5 pct., og det kan især henføres til store fald i udvalgte brancher som for eksempel transportbranchen og hotel og restaurationsbranchen.

En del af forklaringen på, at dansk økonomi er kommet nogenlunde helskindet igennem krisen, er de mange offentlige hjælpepakker, som erhvervslivet har haft adgang til. Hjælpepakkerne har bidraget til at holde hånden under virksomhedernes økonomi og sikret deres likviditet. En anden del af forklaringen er, at dansk erhvervsliv i årene før coronakrisen oplevede en positiv udvikling i omsætning og beskæftigelse og derfor var relativt velpolstret før krisens start.

Ligesom 2020 har været et specielt år for dansk erhvervsliv som helhed, har det også været et specielt år for revisorbranchen. En række af Folketingets hjælpepakker har været fulgt af et krav om en revisorerklæring, for at virksomhederne har kunnet få adgang til pengene. Det har kastet ekstra arbejde af sig til revisorerne oveni en i forvejen travl periode. Samtidig har de skullet rådgive deres kunder om blandt andet økonomisk og finansiel krisehåndtering. Det har givet en stor travlhed på revisionskontorerne rundt omkring i landet. Det ses blandt af, at omsætningen og beskæftigelsen i revisorbranchen, modsat erhvervslivet som helhed, er steget i 2020 – dog mindre end i de foregående år.

Travlheden på revisionskontorerne har endnu engang aktualiseret bekymringen om den rekrutteringsudfordring, som revisorbranchen står over for i de kommende år. Mange revisorer nærmer sig pensionsalderen, og samtidig er der ved at være mangel på kvalificeret arbejdskraft rundt om på revisionskontorerne. Denne udvikling forventes at tage til i de kommende år, og udfordringen øges i takt med, at kundernes ønsker og behov for rådgivning inden for nye områder som for eksempel cybersikkerhed og klimarapportering forventes at vokse yderligere.

Derfor er der grund til at glæde sig over, at optaget på cand.merc.aud.-studiet var rekordhøjt i 2020. Også selvom vejen til at blive statsautoriseret revisor er lang, og det fortsat kun er en lille del af kandidaterne fra cand.merc.aud.-studiet, der ender med titlen af statsautoriseret revisor. Den lange vej til at blive statsautoriseret revisor er temaet for dette års brancheanalyse. Vi sætter fokus på udviklingen i antallet af godkendte revisorer, antal studerende på cand.merc.aud. samt antallet af nye statsautoriserede revisorer.

Charlotte Jepsen
Adm. direktør
FSR - danske revisorer

SAMMENFATNING

- * Antallet af nye kandidatstuderende på cand.merc.aud.-studiet steg til rekordhøjt niveau i 2020. Fra 2005 til 2020 steg antallet af nye studerende med over 40 pct.
- * Antallet af nye statsautoriserede revisorer er dog stadig lavt. Siden 2014 er der i gennemsnit blevet uddannet 53 statsautoriserede revisorer om året.
- * Siden 2014 er antallet af medarbejdere i revisorbranchen steget stødt med ca. 500 medarbejder årligt. I 2020 steg beskæftigelsen dog kun med lidt over 200 medarbejdere givetvis som følge af coronakrisen. I 2020 beskæftigede branchen sammenlagt 16.883 personer.
- * Omsætningen i branchen er, ligesom beskæftigelsen, blevet påvirket af coronakrisen. Omsætningen er steget med ca. 700 mio. kr. i 2020, hvilket er den laveste vækst (3,5 pct.) siden 2016.
- * I perioden 2008-2018 er arbejdsproduktiviteten steget sammenlagt med 20 pct. Sammenlignet med andre lande i Europa har den danske revisorbranche en høj produktivitet.

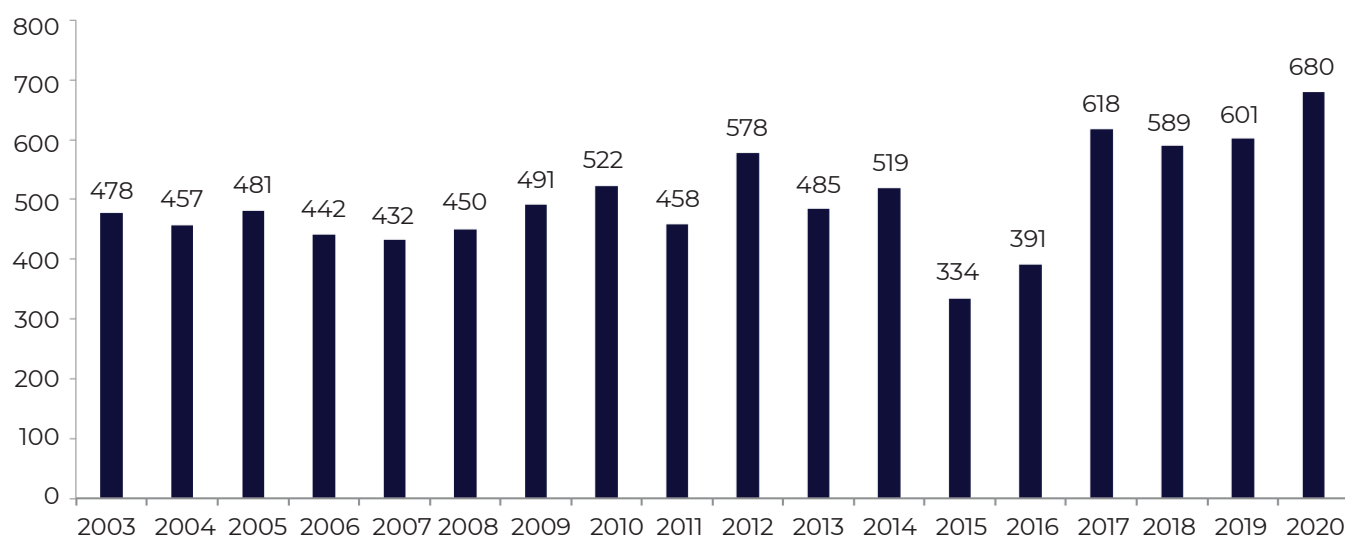
TEMAKAPITEL: FRA CAND.MERC.AUD. TIL STATSAUTORISERET REVISOR

Antallet af nye kandidatstuderende på cand.merc.aud.-studiet er rekordhøjt i 2020. Siden 2003 er optaget steget med over 40 pct. fra 478 til 680.

Noget af det, der er med til at gøre revisorbranchen attraktiv for studerende, er mulighederne for at have et lønnet studiejob sideløbende med studierne. Mange studerende arbejder 37 timer ved siden af studiet, hvilket giver mulighed for at dygtiggøre sig ved at kombinere teori med praksis¹.

Noget andet, der kan tiltrække studerende til revisorbranchen, er den lave ledighed i branchen. Efter at de studerende har afsluttet deres kandidatuddannelse, er det kun to pct., der er arbejdsløse. 10 år efter afslutningen på cand.merc.aud.-studiet er der ingen ledighed. Samspejlet mellem teori og praksis, der opnås med et studiejob, gør de nyuddannede kandidater attraktive for fremtidige arbejdsgivere. 35 pct. af de nyuddannede kandidatstuderende får da også deres første arbejde enten i den virksomhed, hvor de har haft et studiejob eller i den virksomhed, hvor de har skrevet deres afsluttende opgave².

Antal nye studerende på cand.merc.aud.-studiet (antal), 2003-2020

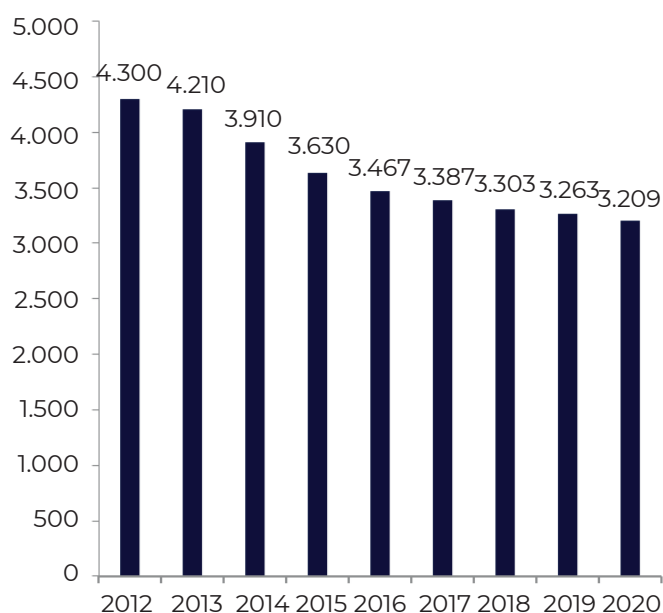

¹Spørgeskemaundersøgelse blandt færdiguddannede 2018. Uddannelses- og Forskningsministeriet.

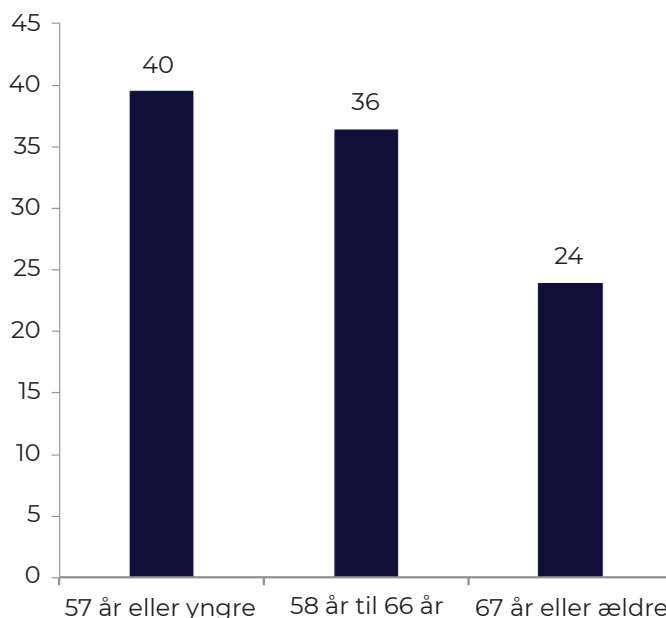
²Spørgeskemaundersøgelse blandt færdiguddannede 2018. Uddannelses- og Forskningsministeriet.

Selvom antallet af nye cand.merc.aud.-studerende er rekordhøjt står revisorbranchen over for en stor rekrutteringsudfordring, fordi der forventes at være mangel på godkendte revisorer i de kommende år. Antallet af godkendte revisorer er således faldet med 25 pct. på bare otte år. Fra 4.300 godkendte revisorer i 2012 til kun godt 3.200 i 2020. Faldet i antallet af revisorer forventes at fortsætte i de kommende år, da ca. 60 pct. af de godkendte revisorer enten har nået pensionsalderen eller gør det inden for de næste 10 år.

Antal godkendte revisorer (antal), 2012-2020

Aldersfordeling af godkendte revisorer (pct.), 2021

Kilde: FSR - danske revisorer

VEJEN TIL AT BLIVE STATS-AUTORISERET REVISOR

På trods af, at der hvert år starter mange nye cand.merc.aud.-studerende på landets universiteter, er det ikke nok til at løse branchens rekrutteringsudfordring, da det kun er en lille del, der ender med titel af statsautoriseret revisor. Det skyldes, at vejen til at blive statsautoriseret revisor er både lang og krævende.

For at blive statsautoriseret revisor kræver det, at kandidaten udover en bestået cand.merc.aud.-eksamen har minimum tre års praktisk erfaring fra en godkendt revisionsvirksomhed. Heraf skal mindst ét års erfaring være opnået efter bestået cand.merc.aud.-eksamen.

Revisoreksamen er en praktisk prøve, som kandidaterne typisk forbereder sig til sideløbende med arbejdet i en godkendt revisionsvirksomhed. De fleste, der ønsker at gå til revisoreksamen, tilmelder sig SR-Akademiet, der er et læringsforløb, som udbydes af FSR – danske revisorer, der forbereder kandidaterne til revisoreksamen. Revisoreksamen består både af en skriftlig og en mundtlig eksamen.

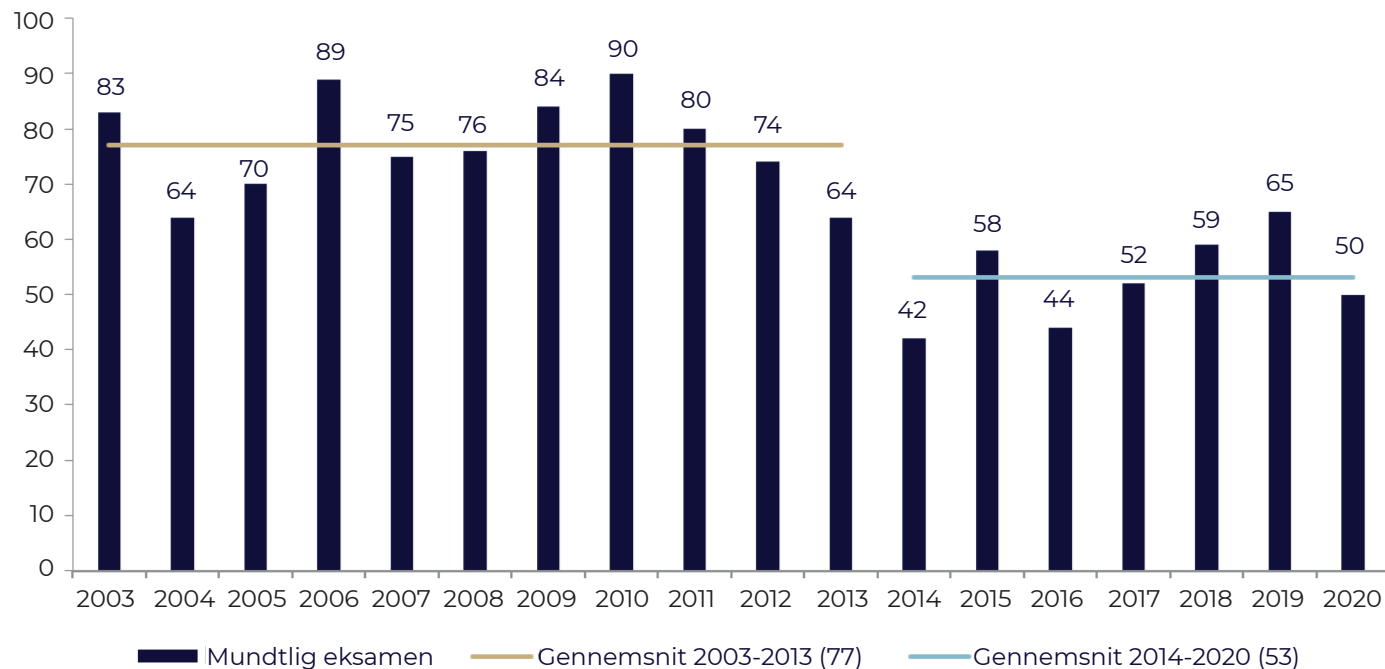
Før 2014 bestod revisoreksamen af en skriftlig eksamen efterfulgt af en mundtlig eksamen. I perioden 2003 til 2013 blev der uddannet 77 nye statsautoriserede revisorer i gennemsnit hvert år, hvilket ikke var tilstrækkeligt til at sikre tilgangen af statsautoriserede revisorer. I 2014 blev revisoreksamen ændret. Formålet med ændringen var at øge beståelsesprocenten, og dermed antallet af nye statsautoriserede revisorer, samtidig med at et højt fagligt niveau blev bevaret.

Den skriftlige revisoreksamen blev derfor delt op i tre skriftlige eksamener (modul A-C) med det formål at gøre eksamensforløbet mere overskueligt for kandidaterne uden at gå på kompromis med indholdet. Fra 2014 til 2020 faldt antallet af nye godkendte revisorer imidlertid årligt til 53 i gennemsnit. Ændringen af revisoreksamen havde således ikke den ønskede effekt.

I en evaluering af revisoreksamen i 2019 konkluderede Eksamensudvalget under Revisorrådet, at der var behov for at modernisere revisoreksamen og justere indholdet i overensstemmelse med revisordirektivet, herunder at fokusere på revisors kerneopgaver - revision og andre erklæringsopgaver. De tre skriftlige eksamener blev igen samlet til én skriftlig eksamen, og begrænsningerne i antallet af eksamensforsøg blev ophævet.

Hensigten er fortsat at sikre tilgangen af statsautoriserede revisorer ved at gøre revisoreksamen mere tidssvarende og attraktiv for kandidaterne uden at gå på kompromis med fagligheden. De nye regler er trådt i kraft i 2021.

Antal nye statsautoriserede revisorer, 2003-2020

Kilde: FSR - danske revisorer

UDVIKLINGEN I REVISOR- BRANCHEN DET SENESTE ÅR

FLERE NYE MEDARBEJDERE I BRANCHEN

Dansk erhvervsliv har i mange år gennemgået en positiv udvikling med overskud i mange virksomheder. Coronakrisen betød imidlertid, at store dele af erhvervslivet måtte lukke helt eller delvist ned i 2020. Et samlet Folketing reagerede dog hurtigt med en række økonomiske kompensationspakker, der har bidraget til at holde hånden under virksomhederne og undgå massefyringer på arbejdsmarkedet.

Kompensationen ser ud til at have haft den ønskede effekt, om end beskæftigelsen samlet set er faldet med ca. 26.000 fuldtidsbeskæftigede fra 2019 til 2020. Danmark er dog ikke blevet nær så hårdt ramt som andre lande i Europa. Beskæftigelsen i EU-27 er således samlet set faldet med 1,4 pct.³

På trods af coronakrisen har der været en mindre fremgang i revisorbranchens beskæftigelse. Antallet af medarbejdere i revisorbranchen er steget med ca. 500 medarbejder årligt siden 2014. I 2020 steg beskæftigelsen dog kun med lidt over 200 medarbejdere og landede på 16.883 fuldtidsbeskæftigede medarbejdere.

Når der har været en fremgang i beskæftigelsen i revisorbranchen i 2020, kan det blandt andet skyldes Folketingets hjælpepakker til erhvervslivet, hvor revisorerne er blevet tildelt en række nye erklæringsopgaver, for at sikre, at der er en vis kontrol med de udbetalte kompensationer. Derudover kan det skyldes, at dele af erhvervslivet har efterspurgt mere rådgivning fra revisorbranchen til at komme igennem coronakrisen for eksempel i form af hjælp til at omstille forretningen.

³Eurostat (Labour Force Survey)

Udvikling i antal fuldtidsansatte, 2008-2020

Anm.: Beskæftigelsen er beregnet som et simpelt gennemsnit af antal fuldtidsansatte i hvert kvartal i et givent år.

Kilde: Tal leveret af Dansk Erhverv på baggrund af Danmarks Statistik (BFL).

FORTSAT VÆKST I OMSÆTNINGEN

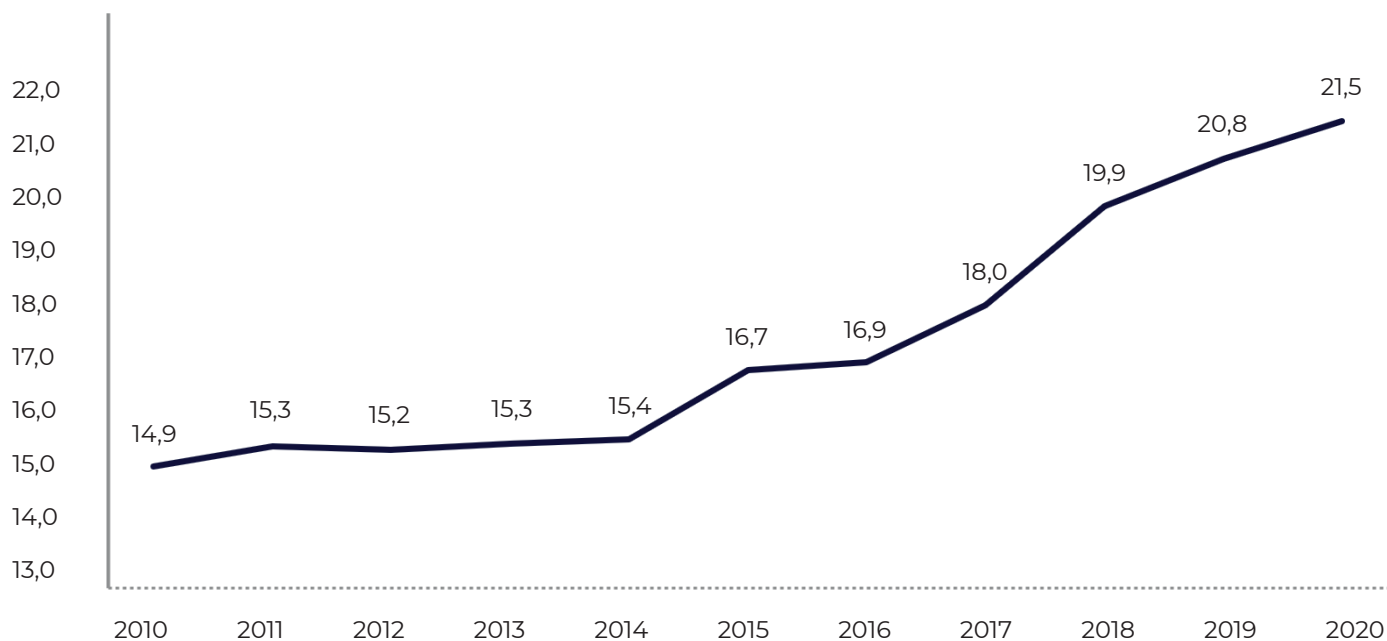
Erhvervslivets omsætning er, ligesom beskæftigelsen, blevet påvirket af coronakrisen i 2020. Omsætningen i dansk erhvervsliv er samlet set faldet med 1,5 pct. i 2020. Det skyldes især store fald i transportbranchen, som følge af at landegrænserne blev lukket ned, samt fald i hotel og restaurationsbranchen, der i lange perioder har været ramt af restriktioner.

Til sammenligning er omsætningen i revisorbranchen steget med ca. 700 mio. kr. i 2020. Fra ca. 20,8 mia. kr. i 2019 til 21,5 mia. kr. i 2020, svarende til en stigning på 3,4 pct.⁴ Fremgangen i omsætningen skyldes formodentlig det ekstra arbejde, som revisorerne har udført for regering og Folketing i forbindelse med udbetaling af hjælp til erhvervslivet. Det ses dog samtidigt, at stigningen i branchens omsætning (3,5 pct.) er på det laveste niveau siden 2016.

⁴ Revisorbranchen er i opgørelsen afgrænset til Danmarks Statistiks branchegruppering *Bogføring, revision; skatterådgivning*, hvilket betyder, at ikke alle virksomhederne, for eksempel bogføringsvirksomheder, kan udføre erklæringsopgaver inden for revisorloven.

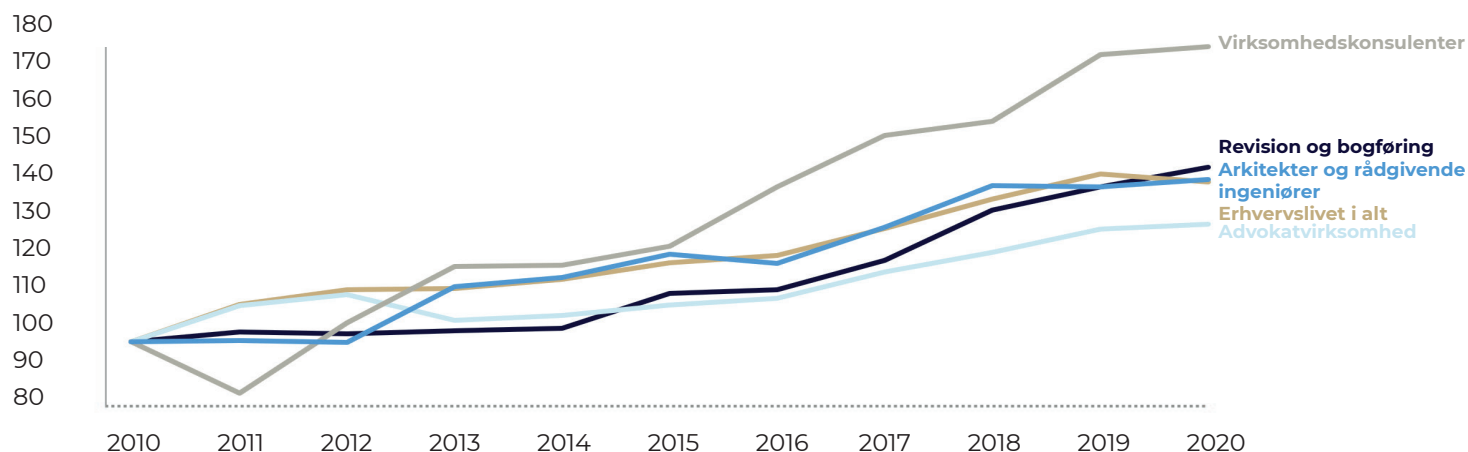
Omsætningsudvikling (mia. kr.), 2010-2020

Anm.: Omsætningen er opgjort som samlet salg i mia. kr. i løbende priser for branchegruppen "Revision og bogføring".
Kilde: Danmarks Statistik (FIKS33)

Det er ikke kun revisorbranchen, der har oplevet en positiv udvikling i omsætningen i 2020. Andre rådgiverbrancher har også haft en positiv vækst i omsætningen. Virksomhedskonsulenternes omsætning er således steget med 790 mio. kr., svarende til en vækst på 1,1 pct., og branchen for arkitekter og rådgivende ingeniørers omsætning er ligeledes steget betydeligt med 897 mio. kr., svarende til en vækst på 1,3 pct.

Vækst i omsætningen i udvalgte brancher (indeks 2010=100), 2010-2020

Anm.: Omsætningen er opgjort i løbende priser.
Kilde: Danmarks Statistik (FIKS33)

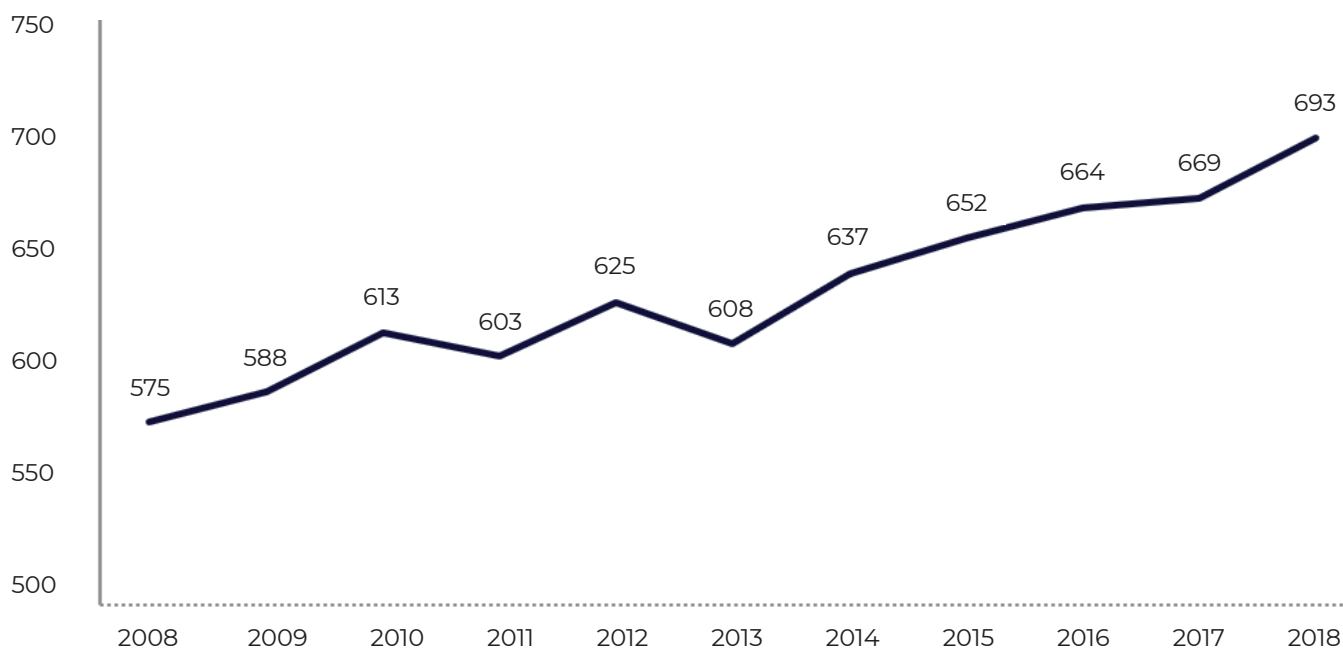
VÆKST I REVISORBRANCHENS PRODUKTIVITET

Høj produktivitet er afgørende for væksten i revisorbranchen. Høj produktivitet kan opnås ved at bruge ny teknologi og digitale løsninger, som for eksempel kan erstatte manuelle processer med mere højproduktive og værdiskabende arbejdsopgaver. Et øget uddannelsesniveau er en anden måde, hvorpå arbejdsproduktiviteten i en branche kan øges. Det kan for eksempel være gennem videre- og efteruddannelse af medarbejderne eksempelvis i brugen af nye digitale løsninger og teknologier.

Når virksomhederne i revisorbranchen øger deres produktivitet, betyder det samtidig, at konkurrencen internt i revisorbranchen skærpes, men øget produktivitet er også med til at give branchen en konkurrencefordel i forhold til andre rådgivere som for eksempel virksomhedskonsulenter, managementkonsulenter, advokater m.fl.

Arbejdsproduktiviteten⁵ i branchen er steget fra 575.000 kr. til 693.000 kr. siden 2008, hvilket svarer til en produktivitetsstigning på 20 pct. fra 2008 til 2018⁶. De senest tilgængelige tal for arbejdsproduktiviteten er fra 2018, men det forventes, at der vil være en tilsvarende udvikling for 2019 og 2020 på grund af den positive udvikling i branchens omsætning i de senere år og som følge af massive investeringer i ny teknologi.

Arbejdsproduktivitet (1.000 kr.), 2008-2018

Anm.: Arbejdsproduktivitet er beregnet som værditilvækst per antal årsværk (i 1.000 kr.) for branchegruppen "Revision og Bogføring".

Kilde: Danmarks Statistik (REGN1).

⁵ Arbejdsproduktiviteten (eller timeproduktiviteten) måles her ved værditilvæksten per årsværk. Værditilvæksten er forskellen mellem markedsværdien på produktionen og forbruget til produktion af råvare. Dvs. at arbejdsproduktiviteten er værdiforøgelsen per årsværk i virksomheden. Arbejdsproduktiviteten er det hyppigst anvendte mål for produktiviteten, men andre parametre spiller også ind i en branches produktivitet som for eksempel kapitalapparatets størrelse og internationalisering.

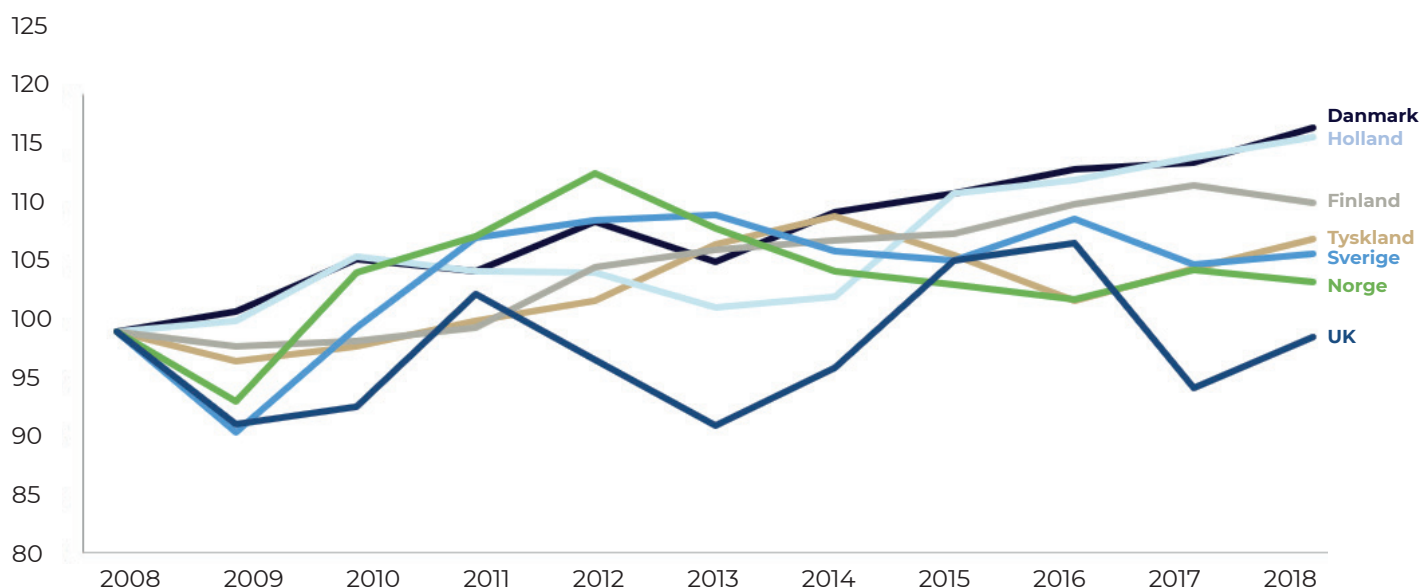
⁶ Danmarks Statistik opgør revisorbranchen under branchegruppe "Revision og Bogføring", som ud over revisionsfirmaer også består af virksomheder, der yder virksomhedsøkonomisk rådgivning og bogføring. Denne branchegruppe er den bedste indikator for tilstanden og udviklingen i revisorbranchen.

HØJERE PRODUKTIVITET I DANMARK END I NABOLANDENE

Produktivitetsudviklingen i den danske revisorbranche ligger højt sammenlignet med branchen i andre EU-lande. Kun Holland kommer op på samme produktivetsniveau som i Danmark.

Selv om begge lande har høj produktivitet, er der alligevel forskelle i udviklingen over tid. Arbejdsproduktiviteten beregnes som værditilvæksten i forhold til beskæftigelsen. Den danske revisorbranche har i perioden 2008 til 2018 haft en værditilvækst, som overstiger væksten i beskæftigelsen. Det betyder, at medarbejderne herhjemme producerer mere (højere værdi) pr. arbejdstime end i øvrige EU-lande.

Vækst i arbejdsproduktivitet i udvalgte lande (indeks 2008=100), 2008-2018

Anm.: Arbejdsproduktivitet er beregnet som værditilvækst per antal årsværk (i 1.000 kr.) for branchegruppen "Revision og bogføring".

Kilde: Eurostat (sbs_na_1a_se_r2)

Selvom den danske revisorbranche har oplevet en stor vækst i arbejdsproduktiviteten siden 2008 og også har en høj produktivitetsvækst i forhold til andre sammenlignelige lande, er en fortsat stigning i produktiviteten afgørende for konkurrencekraften. Her spiller digitaliseringen allerede en stor rolle og vil få en endnu mere afgørende rolle i fremtiden, da digitaliserede virksomheder typisk har en højere produktivitet⁷. I revisorbranchen er der blandt andet blevet effektiviseret ved at automatisere manuelle processer, integration af systemer på tværs af revisionsvirksomheden og brug af data analytics. Det er med til at effektivisere manuelle og ressourcetunge processer og øge kvaliteten af arbejdet.

⁷Erhvervsministeriet, 2021. Redegørelsen om Danmarks digitale vækst.

DE FLESTE GODKENDTE REVISORER ER MÆND

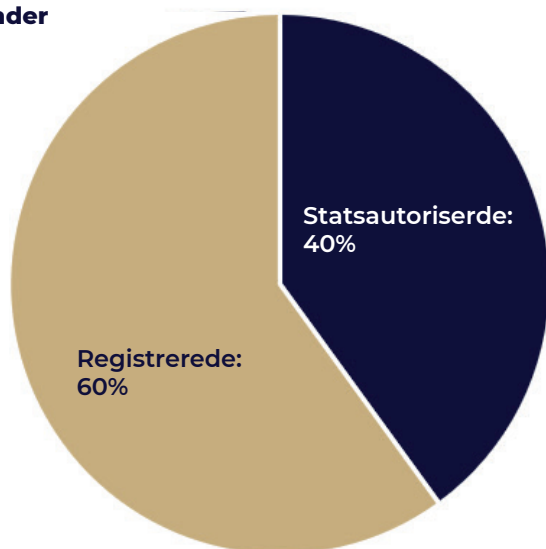
Revisorbranchen har traditionelt været en mandsdomineret branche, hvilket delvist understøttes af fakta. Mænd er overrepræsenterede blandt de godkendte revisorer. 81 pct. af de godkendte revisorer er mænd i 2021, og den andel har været stort set uændret i de sidste mange år. Til gengæld er branchen ikke mandsdomineret, hvis der ses på branchen som helhed. Halvdelen (51 pct.) af alle medarbejdere i branchen var kvinder⁸ i 2019.

Der er godt 3.000 godkendte revisorer i 2021, hvilket er ca. 150 færre revisorer sammenlignet med 2020. Godkendte revisorer er en samlet betegnelse for statsautoriserede og registrerede revisorer. 59 pct. af de godt 3.000 godkendte revisorer er statsautoriserede, og 41 pct. er registrerede⁹. 50 ud af det samlede antal statsautoriserede revisorer er også certificerede revisorer. En certificeret revisor kan underskrive regnskaber for finansielle virksomheder såsom pengeinstitutter, realkreditinstitutter og forsikringselskaber.

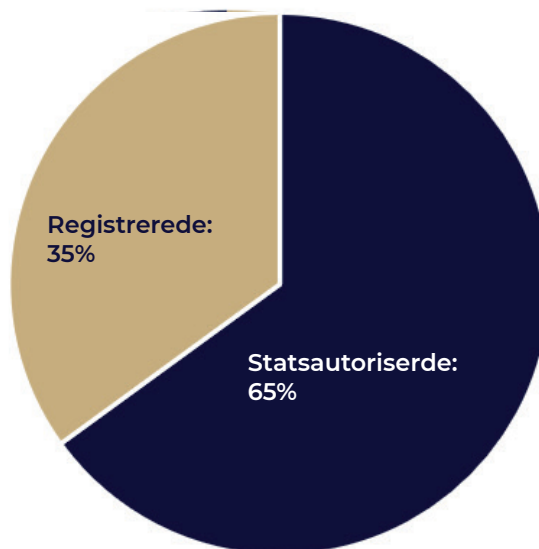
Mandlige revisorer er statsautoriserede, mens kvindelige revisorer er registrerede. Kun 13 pct. af de statsautoriserede revisorer er således kvinder, mens andelen af kvindelige registrerede revisorer ligger på knap 30 pct. Ser man på, hvordan fordelingen er inden for de enkelte køn, viser opgørelsen, at 40 pct. af kvindelige revisorer er statsautoriserede, mens 65 pct. af mandlige revisorer er statsautoriserede.

Typer af godkendte revisorer fordelt på køn (pct.), 2021

Kvinder

Mænd

Anm.: Opgørelsen indeholder godkendte revisorer den 2. marts 2021.

Kilde: CVR og FSR-beregninger.

⁸Danmarks Statistik (RAS300).

⁹Opgørelse den 2. marts 2021.

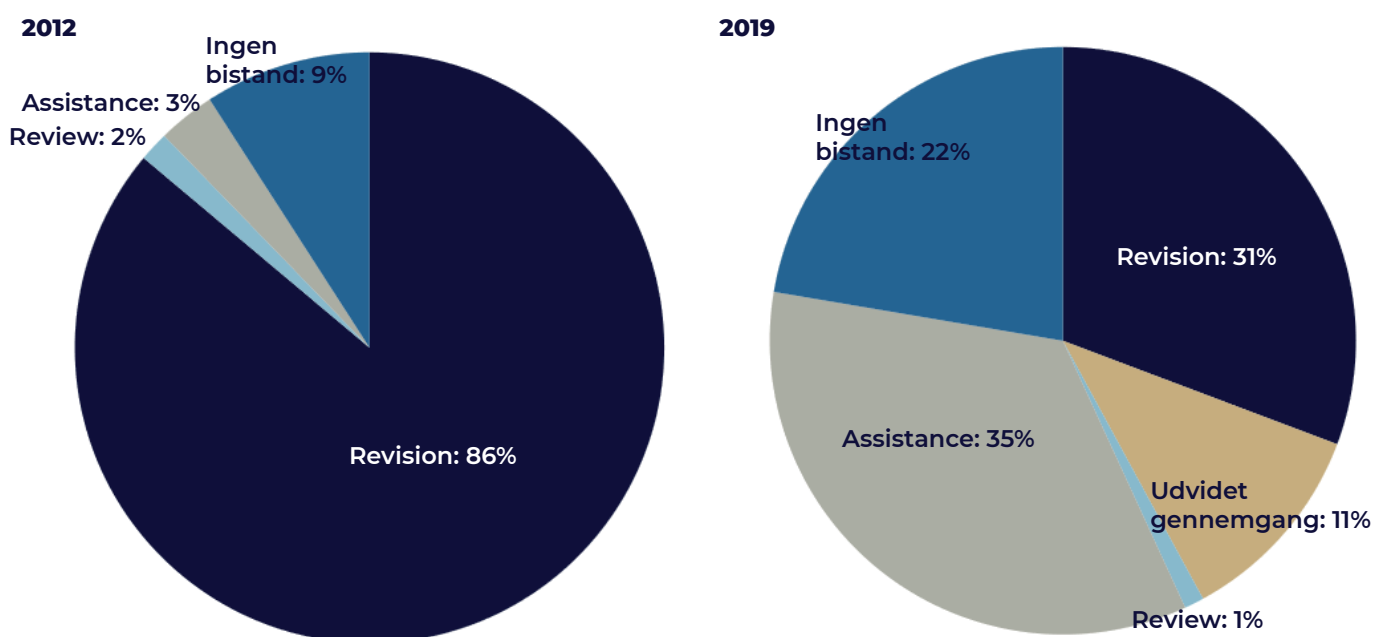
FLERE VIRKSOMHEDER VIL HAVE ASSISTANCEERKLÆRING PÅ DERES REGNSKAB

Revisionspligten er gentagne gange blevet lempet siden 2006. Det betyder, at færre og færre selskaber får revideret deres regnskab. Antallet af selskaber, der får revideret deres regnskab er således faldet med godt 95.000 siden 2012., og antallet af selskaber, der ikke får bistand fra en revisor steget med knap 50.000 i samme periode.

Selvom færre får revision, er det fortsat langt størsteparten af alle selskaber, der får en revisorerklæring på regnskabet. Assistance til at opstille regnskabet har udviklet sig til det mest "populære" produkt. Antallet af selskaber, der får en assistanceerklæring, er steget med 98.000 i perioden 2012 til 2019. Det svarer til 35 pct. af alle selskaber.

Samtidig ses det, at andelen af selskaber, der får revideret deres regnskab, er faldet fra 86 pct. i 2012 til 31 pct. i 2019. Andelen af selskaber, der helt har fravalgt revisoren, er i 2019 22 pct., det vil sige næsten hvert fjerde selskab.

Fordelingen af erklæringer i regnskaber i 2012 og 2019 (pct.)

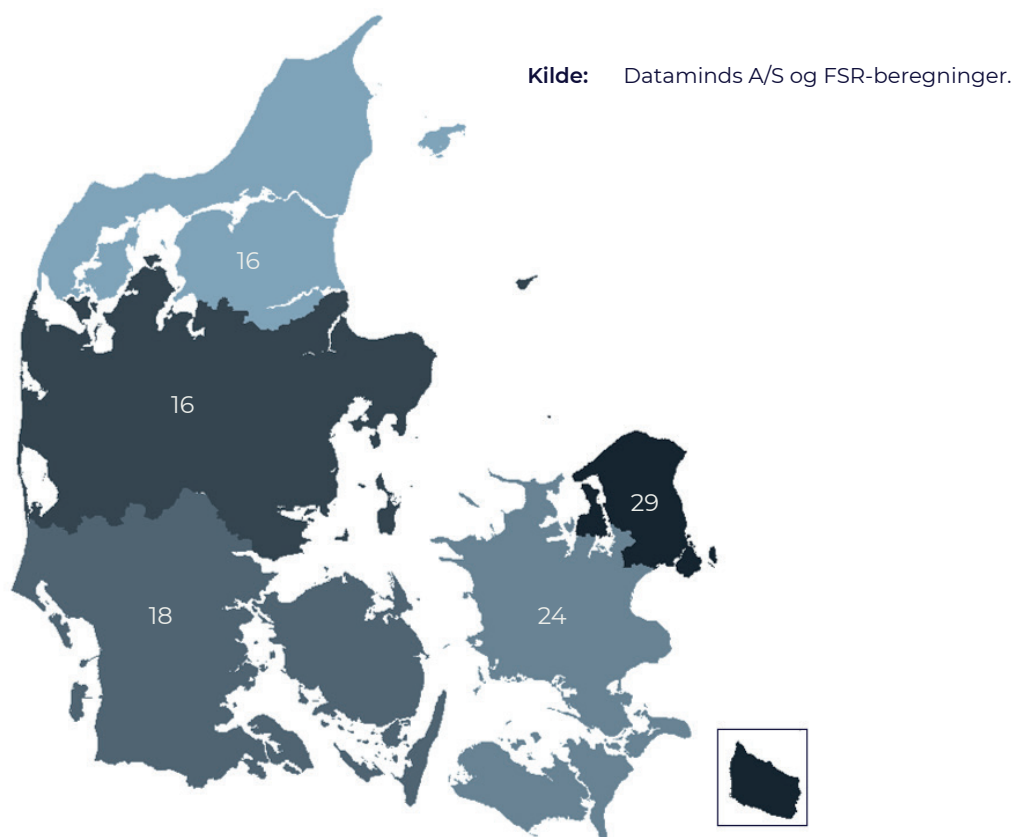
Anm.: Opgørelsen er afgrænset til at indeholde selskaber med regnskabsperiode afsluttet i perioden 1. januar-31. december 2012 og 1. januar-31. december 2019. Koncernregnskaber er ikke indeholdt i opgørelsen.

Kilde: Experian og FSR-beregninger.

FLEST SELSKABER UDEN REVISOR I HOVEDSTADEN

Samlet set er det 22 pct. af alle selskaber, der i dag ikke har en revisor tilknyttet. Der er dog tydelige regionale forskelle. På Sjælland og særligt i Region Hovedstaden er fravalgsprocenten højere end i resten af landet. På landsplan har 22 pct. af selskaberne ikke en revisor. I Region Hovedstaden er det hele 29 pct. der ikke længere har en revisor tilknyttet.

Placering af godkendte revisionsvirksomheder (pct.), 2020

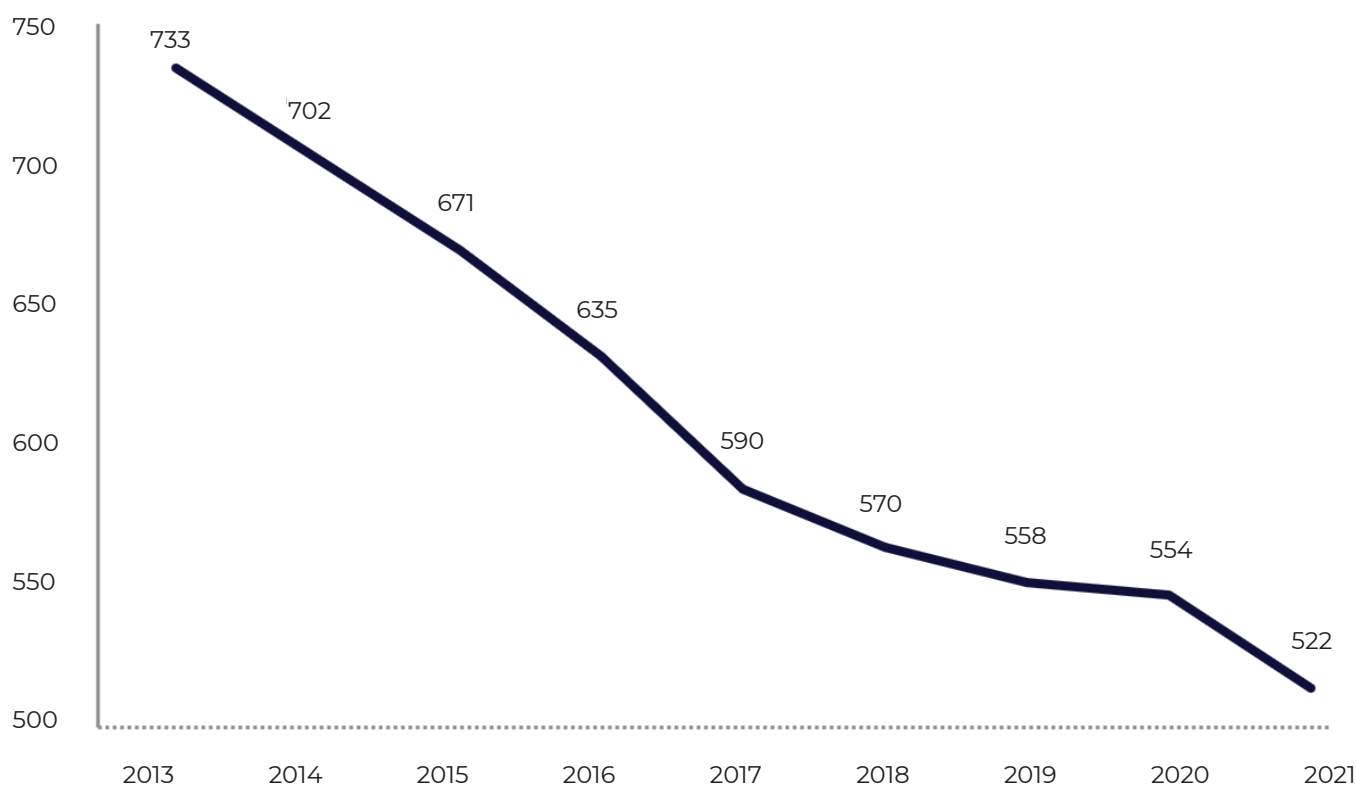
⁸ Revisionsvirksomheder skal godkendes af Erhvervsstyrelsen og stå opført i deres offentlige register for at måtte udføre erklæringsopgaver efter revisionsloven.

FORTSAT KONSOLIDERING I BRANCHEN

Konsolideringen i revisorbranchen fortsætter med uforandret styrke. Antallet af revisionsvirksomheder i FSR – danske revisorer er faldet med næsten 30 pct. fra 733 i 2013 til 522 i 2021. Der har været et fald igennem hele perioden. Dog så det ud til at tempoet faldt i periode fra 2018 til 2020 for så igen at tage til 2020 til 2021.

Udviklingen, hvor revisionsvirksomheder er blevet slået sammen eller opkøbt, kan have flere årsager. Noget kan hænge sammen med stigende krav til faglighed og kvalitet i revisionen. Andet kan skyldes behovet for investeringer i ny teknologi og øget efterspørgsel efter specialiseret rådgivning fra kunderne. Ved at samle flere kompetencer i én virksomhed opnås der stordriftsfordele. Yderligere giver det revisionsvirksomhederne mulighed for at tilbyde kunderne en bredere palette af specialiseret rådgivning inden for eksempelvis skat, moms, it-sikkerhed og digitalisering, finansiering, omstrukturering samt generationsskifte.

Antal medlemsvirksomheder i FSR, 2013-2021

Anm.: Antal medlemsvirksomheder pr. 1. januar i et givent år.

Kilde: FSR - danske revisorer's medlemsstatistik.